

Asia: VN/14961/2024

## **Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)**

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

### **Avovastaus**

-

Liikenne

### **Avovastaus**

-

Maatalous

### **Avovastaus**

-

Rakennusten erillislämmitys

### **Avovastaus**

-

Työkoneet

### **Avovastaus**

-

Jätehuolto

### **Avovastaus**

-

F-kaasut

**Avovastaus**

-

**Teollisuus ja muut päästöt****Avovastaus**

-

**Kuntien ja alueiden ilmastotyö****Avovastaus**

-

**Kulutuksen hiilijalanjälki****Avovastaus**

-

**Julkiset hankinnat****Avovastaus**

-

**Muut poikkisektorit****Avovastaus**

-

**Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset****Avovastaus**

-

**Muita huomioita****Avovastaus**

Ympäristöministeriö on valmistellut järjestyksessä kolmannen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU), joka koskee päästökaupan ulkopuolisen eli niin sanotun taakanjakosektorin päästövähennystoimia. Taakanjakosektorille lukeutuvat liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkoneiden, jätehuollon, F-kaasujen sekä päästökaupan ulkopuoliset teollisuuden päästöt.

Liikenteessä keskeisiä uusia toimenpiteitä ovat erilaiset tukimekanismit, joilla pyritään vauhdittamaan ajoneuvokannan uudistamista sekä liikennejärjestelmän muuttumista entistä energiatehokkaammaksi. Maataloudessa panostetaan muun muassa turvepeltojen päästövähennyksiin, kivennäismaiden hiilensidontaan ja lannankäsittelyn päästöjen pienentämiseen. Rakennusten lämmityksessä ja työkoneissa edistetään siirtymää puhtaampiin energialähteisiin.

Pohjanmaan liitto kiittää lausuntomahdollisuudesta ja haluaa nostaa suunnitelmasta esille seuraavia kohtia:

Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa tunnistetaan alueiden ja kuntien rooli ilmastotyön toteuttajina. Esimerkiksi Pohjanmaalla on merkittävä potentiaali uusiutuvan energian tuotannossa, hiilinielujen vahvistamisessa sekä kiertotalouden ja ilmastoinnovaatioiden kehittämisessä. Pohjanmaan liitto katsoo, että suunnitelmassa tulisi varmistaa alueille ja kunnille riittävä rahoitus ja osaaminen kuntien ilmastotyön tueksi. Yksittäisten hankkeiden sijaan ilmastomuutokseen sopeutumisen sekä varautumisen tulisi olla kunnissa pitkäjänteistä ja läpileikkaava osa kuntien toimintaa, strategista suunnittelua ja päätöksentekoa. Myös valtionhallinnon organisaatioiden rooli alueellisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa on merkittävä, minkä vuoksi ilmastotyöhön osoitettava resursointi tulee turvata myös valtionhallinnon uudistuksen jälkeen.

Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä tavoitteena sitä, että Suomen riippuvuutta ulkomaisista fossiilisista polttoaineista vähennetään ja puhtaan energiasiirtymän myötä avautuvia liiketoimintamahdollisuuksia edistämällä pyritään parantamaan elinkeinoelämän kilpailukykyä, vastuullisuutta ja omavaraisuutta. Samalla kun kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi asetettuja päästövähennystoimia tehostetaan, tulee taakanjakosektorilla kuitenkin varmistaa toimien riittävä rahoitus. Liikenteen ja työkoneiden osalta vähäpäästöisten käyttövoimien käyttöä tulee edistää esimerkiksi sähkölatausinfra ja biokaasun tuotanto- ja tankkausasemaverkoston laajentamista sekä vähäpäästöisten työkoneiden kehittämistä tukemalla. Raskaan liikenteen osalta myös metaanin ja vedyn käytön kehittäminen on tärkeää. Kasvavan teollisuuden ja liikenteen kannatettavia ilmastotoimia ovat väylien, kuten rautateiden ja tiestön kehittäminen sekä vähäpäästöisen joukkoliikenteen edistäminen.

Maankäyttösektorin osalta heikkotuottoisten turvepeltojen ohjaaminen viljelykäytöstä vähäpäästöisempään maankäyttömuotoon, kuten kosteikkoviljelyyn tai metsäksi tulee toteuttaa alueiden erityispiirteet huomioiden, neuvontaa ja tutkittua tietoa hyödyntäen sekä maanomistajille taloudellisesti kannattaviin kannustimiin perustuen. Ilmastomuutoksen aiheuttamiin vesitalouden vaihteluihin tulisi varautua ilmastotoimien suunnittelussa kokonaisvaltaisemmin ja arvioida niiden vaikutuksia maaperään ja ruokajärjestelmän huoltovarmuuteen.

Suunnitelmassa todetaan, että biotalouden aktiivinen rooli vihreässä siirtymässä on osaltaan takaamassa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaista ja taloudellisesti kestävää muutosta.

Maatalous on Pohjanmaalla merkittävä elinkeino, minkä vuoksi Pohjanmaan liitto katsoo, että ilmastosuunnitelman vaikutukset tulee arvioida pitkäjänteisesti ja suunnitelman tulee tukea oikeudenmukaista vihreää siirtymää myös maaseudun elinolosuhteiden, väestön viihtyvyyden, alkutuotannon ja muiden elinkeinojen edellytysten osalta.

Pohjanmaalla on parhaillaan laadittavana alueellinen LUMO-ohjelma, jonka tärkeimpänä tavoitteena on luontokadon pysäyttäminen. Näiltä osin Pohjanmaan liitto haluaa myös korostaa suunniteltujen ilmastotoimien kytkeytyneisyyttä ja vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja kansalliseen ruokajärjestelmään. Kuten ilmastosuunnitelmassa todetaan, maatalousluonnon monimuotoisuuteen haitallisesti vaikuttavat erityisesti laidunnuksen väheneminen ja viljelyn yksipuolistuminen. Ruokajärjestelmän kestävyyttä ja huoltovarmuutta tulisikin vahvistaa sekä arvoketjuja kehittämällä että maaseutuluonnon ja kotimaisen ruoantuotannon monimuotoisuutta vaalimalla.

Pohjanmaa on edelläkävijä uusiutuvan energiantuotannon, jätteiden kierrätyksen ja kiertotalouden innovaatioiden osalta. Pohjanmaan liitto katsoo, että kiertotaloutta tukevat hankkeet sekä puhtaan energian investoinnit ovat tärkeitä panostuksia niin maatalouden, liikenteen kuin kuntien jätehuollon päästöjä vähentävään ilmastotyöhön. Pohjanmaan liitto pitää hyvänä myös sitä, että kansallinen energia- ja ilmastostrategia pyrkii teollisuuden investointien, sähköistymisen ja vetytalouden edistämiseen samalla pyrkien parantamaan kansallisen omavaraisuuden, luonnonvarojen kestävästä käytön ja luonnon tilaa.

Brandt Mats  
Österbottens förbund Pohjanmaan liitto Regional Council of Ostrobothnia

Asunmaa Riikka  
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto